Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2024/25

Destinace (země, město): Mongolsko, Ulánbátar

Jméno, příjmení: Ivona Petrusová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Mongolská státní univerzita

Bohemistika na Mongolské státní univerzitě

Český jazyk jako studijní obor na Mongolské státní univerzitě není žádným nováčkem. Studium bohemistiky je zde otevřeno již od roku 1992.

V současné době je studium českého jazyka a české kultury součástí Katedry evropských jazyků spolu s polštinou, maďarštinou, němčinou, francouzštinou, španělštinou, italštinou a angličtinou.

V posledních letech je o češtinu zájem zejména jako o jazykový kurz pro stipendisty, kteří po roční výuce zde odjíždějí pokračovat ve studiu do České republiky. Velmi úzká je proto také spolupráce s ÚJOP Univerzity Karlovy, který studenty přebírá, dále pokračují v ročním vzdělávání. Poté studenti odcházejí na české univerzity, zejména technického zaměření, protože to je stipendiem podporováno. Na jaře letošního roku zástupci ÚJOP UK Mongolskou státní univerzitu navštívili.

Výuka a výukové materiály

V letošním akademickém roce probíhala na univerzitě rovněž roční jazyková příprava studentů, kteří získali prezidentské stipendium a následující školní rok odlétají studovat do České republiky.

Této roční jazykové přípravy se účastnilo celkem 23 studentů, z toho 22 bude pokračovat ve studiu českého jazyka u nás. Jedna studentka studovala češtinu jako druhý jazyk. Všichni studenti byli začátečníci a po ukončení studia dosáhli úrovně A1-A2. Věk studentů se pohyboval v rozmezí 18 a 19 let.

Výuka probíhala 4 x týdně v časové dotaci 3 x 180 minut a 1 x 90 minut jak s českou lektorkou, tak s mongolskou vyučující. To znamená, že studenti věnovali českému jazyku 6 x 180 a 2 x 90 minut týdně.

Rozdělení výuky mezi mongolského a českého vyučujícího se jevilo jako velmi efektivní. Vysvětlení těžších gramatických jevů v rodném jazyce bylo pro studenty srozumitelnější, některá gramatická pravidla a fonetické jevy byly snadněji pochopitelné v podání české lektorky.

Všichni studenti byli začátečníci s nulovými znalostmi českého jazyka. Po ukončení studia dosáhli úrovně A1-A2, což v praxi znamená zapojení se jednoduchým způsobem do interakce, znalost kladení otázky týkající se jich samotných, toho, kde bydlí, lidí, které znají, věcí, které mají. Na takové otázky mají umět také odpovídat. Dokážou iniciovat jednoduché výroky v oblastech svých nejnaléhavějších komunikačních potřeb.

Ve výuce byla stěžejní učebnicí – *Česky krok za krokem 1* (L. Holá, P. Bořilová) včetně pracovních sešitů a manuálů k lekcím. Další alternativou byla učebnice *Čeština expres 1* (L. Holá), *Čeština pro cizince úroveň A1 a A2* (M. B. Kestřánková) a *Basic Czech I., II. díl* (A. Adamovičová, D. Ivanovová). Metodické materiály byly také čerpány z knihy *Jak se žije v České republice* od autorek J. Celunové a S. Tvrdíkové. Pro výuku literatury byla využívána adaptovaná česká próza s úlohami podle jazykových úrovní, a to zejména *Pohádky* (L. Holá), *Pražské legendy* (L. Holá). Do výuky byly také zařazovány různé jazykové aktivity, online aktivity v aplikacích Kahoot, Wordwall, prezentace či vlastní materiály, které si lektorka vytvářela v Canvě. Kromě učebnic byla studentům k dispozici místní bohemistická knihovna se širokou nabídkou české beletrie.

Součástí výuky byly také pravidelné aktivity studentů, zpočátku se týkaly jednoduchých komunikačních modelových rozhovorů, později krátké písemné texty z okruhových témat rodina, výlet do blízkého okolí, návštěva lékaře apod. Při probírání tématu o Karlu IV. měli studenti za úkol popsat jejich historickou osobnost a tou je zde všude zmiňovaný a adorovaný Čingischán.

Později jsme na počátku hodiny dělali krátké talk show, kdy každý student pár minut hovořil či popisoval svoji oblíbenou věc a zpětnou vazbou bylo tvoření otázek posluchači a doptávání se na popisovanou věc.

Na konci semestru studenti svou zemi představili v krátkých prezentacích, týkajících se kultury, historie, přírodních zajímavostí, o kterých v zemi nomádů není nouze.

Po ukončení každé lekce byly znalosti studentů ověřovány testy, stejně tak na konci semestru závěrečným testem a hodnocením.

Letošní stipendisté odjíždějí do České republiky pokračovat ve výuce českého jazyka do studijního střediska v Poděbradech ÚJOP Univerzity Karlovy. Po absolvování ročního studia budou dále pokračovat ve studiu na českých univerzitách.

Aktivity lektorátu nad rámec výuky

Součástí pracovní náplně mongolského lektorátu jsou také odpolední kurzy češtiny, které probíhají v prostorách velvyslanectví České republiky v Mongolsku. O tento kurz je mezi místními stále zájem. Úroveň studentů je zde samozřejmě různá, někteří jsou úplní začátečníci a chystají se do České republiky na studia či pracovně, jiní již v České republice byli a chtějí ve studiu češtiny pokračovat i nadále. Z výukových materiálů je tady používána učebnice *Česky krok za krokem 1* (L. Holá, P. Bořilová) a *Čeština expres 1* (L. Holá), na lekcích jsou využívány i manuály k učebnici Česky krok za krokem 1 (L. Holá, P. Bořilová).

Novinkou letošního roku je i výuka dětí. Kurz navštěvují žáci v rozmezí 6–13 let. Tady si výukové materiály připravuje lektorka sama.

I v letošním roce je podpora bohemistiky a výuky češtiny na univerzitě velvyslanectvím České republiky v Mongolsku velmi intenzivní. Velvyslanec Jan Vytopil se o studenty češtiny aktivně zajímá. I v letošním roce pokračovala na ambasádě setkání se studenty českého jazyka, pan velvyslanec osobně navštívil univerzitu a setkal se s vedoucím katedry, paní profesorkou a lektorkou. Společně hovořili o podmínkách podpory bohemistiky a výuky češtiny na univerzitě. Velvyslanectví lektorát aktivně propaguje jak na různých setkáních, tak i na sociálních sítích. Společně s Lukášem Janečkem, zástupcem velvyslance, probíhaly besedy se studenty v klubu Bohemistiky.

O konkrétních akcích se můžete dočíst v následujícím odstavci.

Akademický rok 2024/25

4. 10. 2024 – *Setkání vysokoškolských pracovníků, kteří vedou studenty v prezidentském stipendijním programu*, restaurace Soul, Ulánbátar, účastnila se pouze lektorka.

24. 10. 2024 - *Česká státní recepce ke 28.říjnu* – velvyslanectví České republiky v Ulánbátaru pořádalo státní recepci ke státnímu svátku. Recepce se uskutečnila v hotelu Ulánbátar, pozvání přijali vedoucí katedry MUN, paní profesorka, studenti i lektorka.

4. 12. 2024 - *Čaj s velvyslancem* – setkání studentů stipendijního programu na české ambasádě. Diskuse o možnostech studia v ČR.

18. 12.2024 – *Vánoční setkání Bohemistů* – účast studentů, zástupce velvyslance Janečka, pedagogů a příznivců českého jazyka. Prezentace lektorky – Vánoce v České republice.

10. 3.2025 – *Zlatý Čingischán* – společná návštěva studentů a pedagogů Čingischánova muzea, kde se konala ojedinělá výstava.

12. 3. 2025 – *setkání představitelů ÚJOP Univerzity Karlovy a Mongolské státní univerzity* – zástupci ÚJOP přišli s nabídkou možnosti další spolupráce. Následovala debata se studenty a odpovědi na jejich otázky ohledně pokračování studia u nás.

2. 4.2025 – *online meeting Česká republika – Mongolsko* – loňští stipendisté se propojili s letošními studenty, pro které připravili prezentaci ze života a studia v Poděbradech. Následovala společná diskuse.

16. 4. 2025 – *Language festival* – jarní festival studentů Katedry evropských jazyků. Prezentace jazyka, kultury a zvyklostí dané země. Soutěž o nejlepší video a nejlepší plakát. Studenti českého jazyka vyhráli v soutěži o odnesli si cenu za nejlepší plakát.

18. 4. 2025 – *Velikonoce v České republice* – velikonoční tvoření a povídání o tradičním českém svátku.

6. 5. 2025 – Konference – inženýrství a nanotechnologie. Společná návštěva se studenty, informace využity při probírání lekce Technika a komunikace.

17. 5. 2025 – *Europe Day 2025* – lektorka prezentovala výuku češtiny na univerzitě a studium na českých vysokých školách.

23. 5. 2025 – *Nano* – přednáška Miroslava Černíka, ředitele Technické univerzity v Liberci na Mongolské národní univerzitě.

Pracovní podmínky

Pracovní podmínky lektorky jsou vyhovující. Sdílí společnou velkou kancelář se šesti místními vyučujícími, maďarskou lektorkou a sekretářkou. Má k dispozici vlastní psací stůl a o skříňku se dělí s mongolskou kolegyní. Ve skříňce má lektorka učebnice a šanony, ale také i malou knihovnu. Dále je k dispozici multifunkční kopírka. Pracovní notebook, tablet a menší barevná tiskárna je majetkem DZS. Papíry jsou zdarma, ale není jich dostatek, tak si je lektorka kupuje sama.

Vybavení učeben je dostačující, všude je wifi, nainstalovány diaprojektory s projekčními plátny nebo interaktivní tabule, připojení počítačů k internetu, tabule na křídu nebo flipchartové tabule s fixy. Fixy a křídy jsou rovněž k dispozici.

Univerzita postupně pracuje na modernizaci učeben. Některé učebny jsou již velmi moderně zařízeny jak nábytkem, tak i technikou, ale většina zatím na nové vybavení čeká.

Pracovní klima je příznivé. Kolegové jsou nápomocní a přátelští. Lektorka je zvána na všechny univerzitní akce jako jsou zájezdy, oslavy, prezentace a další.

V letošním akademickém roce byla lektorka společně s dalšími kolegy, kteří vedou studenty v prezidentském programu, pozvána na společný oběd s mongolským prezidentem, panem Uchnaagijnem Churelsuchem v jeho sídle. Ten ocenil práci všech pedagogů, připravujících studenty na studia v zahraničí. Setkání bylo doplněno obohacujícím kulturním programem, který vyvěral z mongolských tradičních tanců, zpěvů i hry na lidové nástroje.

Zázemí lektora

Univerzita uzavírá s lektorkou pracovní smlouvu na dobu určitou, konkrétně na 1 akademický rok. Ta je po souhlasu všech zúčastněných stran prodloužena. Pravidelný 14denní plat je daněn, zároveň je strháváno zdravotní a sociální pojištění. Plat není vyplácen během prázdnin.

Univerzitní byt je pět minut chůze od univerzity. Je rovněž hrazen univerzitou (kromě internetu a rozhlasových přijímačů). Bohužel během prázdnin je třeba se vystěhovat a v dalším akademickém roce je lektorce přidělen další byt. Pronájem bytu koresponduje s pracovní smlouvou, která končí v červnu a začíná znovu až v září.

Byt je zařízen jednoduše a má všechna potřebná zařízení jako je varná konvice, rýžovar, varná deska, lednice, pračka, žehlička, televize. Letos obývala lektorka dvoupokojový menší byt, ve kterém byl i pracovní kout zařízený psacím stolem a skříňkou.

Byt je v zimě řádně vytápěn, teploty venku dosahují až 40 stupňů pod nulou. V letošním roce neměla lektorky žádné problémy s topením.

Voda z kohoutku není pitná, občas teče i rezavá. Vodu k pití a vaření si lektorka kupuje balenou.

Vše, ohledně bydlení je ve správě univerzity, takže veškeré zjištěné závady a nedostatky se vyřizují s osobou k tomu pověřenou.

Život v Ulánbátaru není odlišný od života v evropských velkoměstech, snad jen ty mrazivé zimy. Ovšem podnebí je tady suché a počasí skoro denně slunečné, tak i ty hluboce mínusové teploty se vnímají se slunečným dnem lépe. Typické je i větrné počasí, které občas přináší písek ze vzdálené pouště Gobi.

Co je zde velmi nepříjemné, tak je doprava, která se zde stále neřeší. Většina obyvatel se pohybuje v autech a denně stojíte ve vleklých kolonách. Z dalších dopravních prostředků jsou zde využívány autobusy a na jedné z hlavních ulic najdete i trolejbus. Jízda autobusem ovšem není o nic rychlejší, i když jsou pro ně vyhrazeny boční pruhy. Toto pravidlo zde nikdo nedodržuje a autobusy stojí s ostatními dopravními prostředky v dlouhých řadách. Tříhodinové dojíždění studentů na univerzitu a odpoledne zpět je obvyklým jevem. Proto lektorka oceňuje bydlení v centru a pěší dostupnost všeho potřebného.

Ulánbátar 27. 6. 2025 Mgr. Ivona Petrusová